

รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*
THE MODEL FOR OPERATION OF STUDENT CARE AND
SUPPORT SYSTEM

สุทิน ทองดวง¹

Sutin Thongduang¹

โรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีหมัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2¹

Chumchon Nong Lao Lao E-Man School

Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 2¹

Email : satin.2507.61@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีหมัน จำนวน 7 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 7 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 74 คน ของโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีหมัน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีหมัน จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางของการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแนวทางที่ควรจัดในโรงเรียนต้องเป็นแนวทางที่สามารถส่งเสริม พัฒนาการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ 2. รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน(Plan)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน(Do) ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและวัดผล(Check) ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงการดำเนินงาน(Action) 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีดังนี้ 1) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีหมัน มีการปฏิบัติ/เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีหมัน อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีหมัน มีระดับความคิดเห็นเห็นด้วยกับรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. รูปแบบ 3. การจัดการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study the current condition. Requirements and guidelines for the implementation of the student support system, 2) to create a model for the implementation of the student support system, 3) to test the model of the student support system operation and 4) to develop the operation model of the student support system. The samples used in the research were 7 teachers in Chumchon Nong Lao Lao E-Man School, 10 qualified teachers, 7 teachers in grades 1-6, and students in grades 1-6. Number of 74 people of Chumchon Nong Lao Lao E-Man School 60 people involved in educational management at Chumchon Nong Lao Lao E-Man School. The tools used were questionnaires and interviews. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation.

The results of the study indicated that: 1. Current conditions, needs and guidelines for the development of the overall student care system operation model. The current condition of the student support system operation is at a moderate level. The demand for the implementation of the student support system was at the highest level. The guidelines that should be organized in schools must be those that can promote, develop, prevent and solve problems so that students can develop to their full potential. 2. The operation model of the student support system consists of 4 steps: Step 1, Planning for Operation (Plan), Step 2, Implementation of Plan (Do), Step 3, Check and Measure (Check). Step 4 Operation improvement (Action) 3. The

results of the experiment on the implementation of the student care support system operation model are as follows: 1) the results of the study of opinions on the use of the student care support system operation model among teachers in grade 1-6 Chumchon Nong Lao Lao E-Man School. There was practice/agree at the highest level. 2) Satisfaction about the implementation of the student support system of students at Chumchon Nong Lao Lao E-Man School at the highest level. 4. The results of the development of the model for the implementation of the student support system. Those involved in education management at Chumchon Nong Lao Lao E-Man School. There was the highest level of opinions on the model of the student support system operation.

Keywords : 1. The Operation of Student Care and Support System 2. Model 3. Administration of Education

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอ ในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็งสามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ในอนาคตจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม ขณะที่การทบทวนผลการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาสะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการประเทศที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งมีความเชื่อมโยงในหลายมิติที่อาจทำให้ปัญหาต่างๆ รุนแรงมากขึ้นการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศให้เข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง แนวคิดการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 จึงมีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 - ฉบับที่ 10 โดยยึดหลักการปฏิบัติตาม"ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วน ทุกระดับ ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี "คนเป็น

ศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมืองเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งใน แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข ระดับปัจเจกครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนา ประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

การที่มนุษย์จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างมีเหตุผล” การจัดการศึกษา โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็น มนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา หรือการสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขนั้น ผู้ที่มีภารกิจในการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความจำเป็นจะต้องรู้และเข้าใจ องค์ประกอบความเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขและองค์ประกอบดังกล่าวเป็นที่มาของความเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์นั่นเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) องค์ประกอบของความเป็นคนดี คนเก่งและมี ความสุข คนเก่ง คือ ผู้ที่มีความสามารถด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายๆ ด้านหรือมีความสามารถพิเศษ เฉพาะทางที่แสดงออกถึงความสามารถได้อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ เช่น ความสามารถด้านการคิด ภาษา คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ความเป็นผู้นำ การรู้จักตนเอง เป็นต้น คนดีคือผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านพฤติกรรมที่แสดงออกและด้านจิตใจ เช่น เป็น คนที่มีคุณธรรม มีเหตุผล รั้งหน้าที่ รับผิดชอบ มีวินัย ขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ มีค่านิยม ประชาธิปไตย ประกอบด้วยการเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น ทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ เคารพกติกาสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความสุข คือ ผู้ที่มีความสมดุลในวิถีชีวิต เช่น มีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส มีความรัก ความอบอุ่น มีความสงบสุข สันติไม่เบียดเบียนผู้อื่น ใช้สติปัญญาในการวางแผนและคิด แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี, 2542)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้ครูทุกคนได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นการป้องกันและ แก้ไขปัญหาใน 5 ขั้นตอน คือ 1)การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล พื้นฐาน ความเป็นมา นิสัย พฤติกรรม เพื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน 2)การคัดกรอง นักเรียน ด้วยการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 3)การ ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้วยการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพมากขึ้น 4)การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้วยการเอาใจใส่

ให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด หาวิธีป้องกันปัญหาที่จะเกิดและแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี และ 5) การส่งต่อนักเรียนด้วยการแก้ปัญหาให้นักเรียนบางคนแล้ว แต่พฤติกรรมไม่ดีขึ้น จำเป็นต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่ง ที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดย คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรฐานการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาป้องกัน แก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

การดำเนินงานในสถานศึกษาทุกแห่งจะสัมฤทธิ์ผลดังเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยกลยุทธ์ในการบริหารให้เหมาะสม เพื่อที่จะเสริมสร้างให้สถานศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้อย่างดีเยี่ยม เพียบพร้อมไปด้วยประสิทธิภาพและศักยภาพทัดเทียม หรือ ก้าวล้ำนำหน้าสถานศึกษาแห่งอื่นๆ จนเป็นที่ประจักษ์และยกย่องของสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวต้องประกอบไปด้วย ความชำนาญ ความรอบรู้ ประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย ศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร อันได้แก่ การเอาใจจริงเอาใจในการทำงาน การปรับตามสถานการณ์การผสมผสานให้บังเกิดประโยชน์ การจัดทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนการจัดระบบในสถานศึกษาให้สัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารสถานศึกษาของตนให้เป็นระเบียบ รอบคอบ รัดกุมและทันสมัยครบถ้วนในทุกด้าน ทั้งด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 สถานศึกษาทุกแห่ง ประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลอัน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร(ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ) กลุ่มครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่เสริมการสอนและกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมากน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนแนวปฏิบัติที่ทุกสถานศึกษาต้องปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันหมดคือจัดการศึกษาแก่นักเรียนทุกคน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) กล่าวคือ มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยเน้นการจัดการศึกษามุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นคนดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

โรงเรียนชุมชนบ้านหนองเลาเห่าอีหมัน ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านหนองเลา ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน จำนวน 103 คน ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม เมื่อวันที่ 30-31 มกราคม ถึง 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอนที่

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ครูควรจัดบรรยากาศและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555) จากการประชุมร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะครู เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษา 2563 ได้ให้ความสำคัญต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการที่จะพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอี่หมั้นหารูปแบบที่ดีในการที่จะช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ และพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีสุขตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนอื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการและแนวทางของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.4 เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้ทราบสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3.2 ได้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอี่หมั้น
- 3.3 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เป็นข้อสารสนเทศ กำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการวิจัยและพัฒนาผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1)ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2)ศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการสอบถามครูผู้สอนของโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีดั้ง 3)ศึกษาความคิดเห็นความต้องการและแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีดั้ง จำนวน 7 คน โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4)สังเคราะห์องค์ประกอบหลักเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1)การจัดทำร่างรูปแบบ มีขอบข่ายของเนื้อหา โดยนำเนื้อหาและข้อมูลจากตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นยกร่างรูปแบบ 2)การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยการนำร่างรูปแบบมาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยเป็นกลุ่มเดียวกันกับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 3)ปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการนำรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้จริงโดยมีการดำเนินการดังนี้ 1)กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่นำรูปแบบไปใช้จริง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเพื่อนำรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้จริงในครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีดั้ง ประจำปีการศึกษา 2563 ที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีดั้งปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 ห้องเรียน 2)สร้างความเข้าใจและชี้แจงให้ผู้บริหาร บุคลากรของโรงเรียนและผู้วิจัยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในการนำรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ 3)นำรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในโรงเรียน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานได้แก่องค์ประกอบตามรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4)ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (1)ประเมินการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอีดั้ง (2)แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเมื่อนำรูปแบบไปใช้จริง โดยได้มีการดำเนินการจัดประชาพิจารณ์(PublicHearings) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนแล้วจึงให้ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการนำเสนอผลการพัฒนารูปแบบการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชน หนองเลาเห่าอี่หมัน จำนวน 60 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ 1) คณะผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 1 คน 2) ครูผู้สอนระดับประถม ศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอี่หมัน จำนวน 6 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียน ชุมชนหนองเลาเห่าอี่หมัน จำนวน 7 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชุมชนหนองเลาเห่าอี่หมัน จำนวน 45 คน 5) ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 1 คน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางของการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความ คิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง($\mu=2.85$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การแต่งตั้ง คณะกรรมการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือการศึกษาทำความเข้าใจเอกสารเกี่ยวกับระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของครู จัดอบรมให้ความรู้กิจกรรมโฮมรูมแก่ครูและการตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียน ส่วนความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด($\mu=4.63$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเก็บข้อมูลนักเรียน รองลงมา คือการจัดทำระเบียบนักเรียนประจำชั้น การทำรายงานผลการคัดกรองนักเรียนและการตรวจเยี่ยม บ้านนักเรียน ความต้องการและแนวทางในการจัดการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐาน การทำงานที่ตรวจสอบได้สามารถส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้ พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาในขั้นที่ 1-3 มาสังเคราะห์ร่างรูปแบบการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน(Plan) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ ตามแผน(Do) ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและวัดผล(Check) ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงการดำเนินงาน(Action)

5.2 ผลการสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน(Plan) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน(Do) มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา แล้วดำเนินการตามแผนที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ 1)การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)การคัดกรองนักเรียน 3)การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4)การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 5)การส่งต่อ ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและวัดผล(Check) มีการติดตามประเมินผลเพื่อทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงการดำเนินงาน (Action) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาต่อไป

ผลการประเมินการดำเนินการตามรูปแบบจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสรุปได้ดังนี้ 1)โครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สร้างขึ้น มีความสอดคล้องกับคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2)โครงสร้างของรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความเหมาะสม ชัดเจนแต่ควรเขียนคำอธิบายการดำเนินการให้ชัดเจน 3)โครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนได้เนื่องจากเป็นรูปแบบง่ายต่อการปฏิบัติ ส่วนประสิทธิภาพในการดำเนินงานนั้นขึ้นอยู่กับบริบทและการบริหารงานของโรงเรียน 4)ขั้นตอน องค์ประกอบและกิจกรรมในรูปแบบนั้นมีเพียงพอ

5.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีดังนี้ 1)ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีหมัน พบว่า รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติ/เห็นด้วยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu=4.51$) 2)ผลการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีหมัน พบว่า ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีหมัน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด($\mu=4.52$) 4)ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการสอบถามความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเสนอผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีหมัน พบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นเห็นด้วยกับรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.51$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแนวทางที่ควรจัดในโรงเรียนต้องเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้สามารถส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหาซึ่งสอดคล้องกับ เสมอ หาริวร (2546) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนกรวดวิทยาคาร อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 พบว่า ระบบบริหารจัดการ และกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่สามารถดำเนินการได้เป็นรูปธรรม ส่งผลให้การป้องกัน การส่งเสริม และการแก้ไขปัญหาไม่ตรงตามสาเหตุที่แท้จริง ผู้ปกครอง ชุมชนขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการดำเนินงานปกครองดูแลนักเรียนของโรงเรียน สอดคล้องกับ บลูม (Blum, 1997) ได้ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการวินัยโรงเรียน จำนวน 26 รูปแบบ พบว่า การฝึกอบรมมีผลดีในการช่วยให้ครูแก้ปัญหาทางวินัยนักเรียน สอดคล้องกับ ฮิลล์ (Hill, 1996) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูและผู้ปกครองที่เกี่ยวกับปัญหาวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตชานเมืองรัฐคาโรไลนาเหนือ พบว่า ทั้งครูและผู้ปกครองเห็นว่า การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างรุนแรง ทำให้เกิดปัญหาวินัยในโรงเรียน ซึ่งการเกิดปัญหาวินัยนักเรียน มีสาเหตุมาจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน สาเหตุสำคัญของการเกิดปัญหาด้านวินัย ได้แก่ การไม่มีวินัยในตนเอง และขาดความร่วมมือของผู้ปกครองในการช่วยแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน และผู้ปกครองที่อยู่คนเดียวเนื่องจากการหย่าร้าง หรือการตายของผู้ปกครอง ก็มีส่วนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้

6.2 ผลการสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน(Plan) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน(Do) มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา แล้วดำเนินตามแผนที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ 1)การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)การคัดกรองนักเรียน 3)การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4)การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 5)การส่งต่อ ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและวัดผล(Check) มีการติดตามประเมินผลเพื่อทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงการดำเนินงาน(Action) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาต่อไป และผลการประเมินการดำเนินการตามรูปแบบจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนความชัดเจน ความยืดหยุ่นในการปฏิบัติ

เหมาะสมกับการนำไปใช้กับนักเรียนและเหมาะสมกับการดำเนินงานของครู การดำเนินการตามรูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ง่ายต่อการปฏิบัติของครู ซึ่งสอดคล้องกับ อุไร ปัญญาสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการเสริมพลังเพื่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเสริมพลังเพื่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1)การเสริมพลังในระดับบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้อำนาจหน้าที่ มีอิสระและสามารถตัดสินใจในการทำงาน ด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถและการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการทำงาน และด้านให้การยอมรับให้เกียรติและเคารพการตัดสินใจ การเสริมพลังในระดับทีมงาน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างบรรยากาศความร่วมมือในองค์กร ด้านสร้างเครือข่ายทีมงาน มีเป้าหมายร่วมกัน และด้านสร้างกระบวนการสื่อสารและการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดี การเสริมพลังในระดับองค์กร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร ด้านการให้ความถูกต้องเป็นธรรมและความเสมอภาคกับทุกคน ด้านการให้โอกาสได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ กำไรเงิน ถิ่นมีผล (2561) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาคลองใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า 1)ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งต่อการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการคัดกรองนักเรียน 2)เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับเสมอ ทาริวิ (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนกรวดวิทยาคาร อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการสังเกต ขั้นการปฏิบัติ และขั้นการสะท้อนผล สอดคล้องกับ ลาริส (Lares, 1999) ได้ศึกษาความเข้าใจหลักการและการปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ(Total Quality Management) ในด้านวินัยนักเรียน พบว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการไปเยี่ยมเยียนนักเรียน แล้วนำมาร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวินัยนักเรียนโดยใช้หลัก TQM เพื่อร่วมกันตัดสินใจว่าปัญหาวินัยในเรื่องใด และช่วงเวลาใดของการเรียนที่เป็นปัญหาสำคัญ ตลอดจนร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีหมื่น พบว่า รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีการ

ปฏิบัติ/เห็นด้วยอยู่ในระดับ มากที่สุด และการสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีดั้ง พบว่า ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีดั้ง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บันลือ ยุบลมาตย์ (2547) ได้ศึกษาพัฒนาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนอนุกุลนารี จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า หลังการพัฒนา ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมพัฒนาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลในทางที่ดีและมีประสิทธิภาพขึ้นตามจุดมุ่งหมายการพัฒนา สอดคล้องกับ สมิหลา สอนโพธิ์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และวงรอบที่ 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีการพัฒนาด้านนักเรียน คือ มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะและความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ส่วนด้านครู มีความรู้และทักษะในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้น

6.4 ผลการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินการสอบถามความคิดเห็นผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโรงเรียนชุมชนหนองเล้าเห่าอีดั้ง พบว่า โดยภาพรวมเห็นด้วยกับรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับ บันลือ ยุบลมาตย์ (2547) ได้ศึกษาพัฒนาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนอนุกุลนารี จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ความรู้ความสามารถ การทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่น ส่งเสริมพัฒนานักเรียนได้ สอดคล้องกับ สุทัศน์ เดชกุญชร (2561) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การสำรวจและช่วยเหลือนักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการเรียน การอาชีพหรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคมได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง

7.1.2 ควรกำหนดให้แต่ละโรงเรียนดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 โรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

7.2.2 โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมนักเรียนทุกคนในโรงเรียน

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาความสำเร็จของรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง

8. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กำไรเงิน ถิ่นมีผล. (2561). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาคลองใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

บันลือ ยุบลมาตย์. (2547). **การพัฒนาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลโรงเรียนอนุกุลนารี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริชัย รินทะราช. (2553). **การพัฒนาตัวบ่งชี้สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมิหลา สอนโพธิ์. (2562). **การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2561-2564.** กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของโรงเรียนชุมชนบ้านหนองเลาเห่าอำเภอน้ำขุ่น. กรุงเทพฯ : สมศ.
- สุทัศน์ เดชกุญชร. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เสมอ ทาริวร. (2546). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกรวดวิทยาการ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุไร ปัญญาสิทธิ์. (2560). รูปแบบการเสริมพลังเพื่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Blum, Michael Howard. (1977). The Preserve Teacher's Educational Training in Classroom Discipline : A National Survey of Teacher Education Program. **Dissertation Abstracts International**. 55(8). 2348-A.
- Hill, Raymond Stephen. (1996). Parent and Teacher Perception of Discipline Problems and Solutions in Small, Urban, Western Piedmont North Carolina High School (Urban Education). **Dissertation Abstracts International**. 54(8). 1824-A.
- Joyce D. and R. Well. (1985). **Research and Development**. Boston : John Willey.
- Keeves, P. J. (1988). **Educational Research, Methodology and Measurement : An International Handbook**. Oxford : Pergamon Press.
- Lares, John Stephen. (1999). Total Quality Management as Means to Improve the Process of Student Discipline. **Dissertation Abstracts International**. 56(5). 4603-A.